

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา สค.245 สวัสดิการเด็กและครอบครัว Section 9000/01 (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

Sec./gr.	อาจารย์ผู้บรรยาย	โทรศัพท์	e-mail	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก
9000/01	อ.ดร. พัชชา เจิงกลิ่นจันทร์	096-9145949	patcha.jeung@gmail.com	507

ห้องเรียน

SC4004

2. วันและเวลาบรรยาย

ทุกวัน วันพุธ เวลา 13.30 - 16.30 น.

วันสอบ

สอบกลางภาค ไม่มี

สอบปลายภาค 20 ธันวาคม 2566 (เช้า)

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

1. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจในความสำคัญของแนวคิดสิทธิเด็กในการพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว
2. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจในพลวัตการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลกระทบต่อครอบครัว บทบาทของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว ปัญหาและความสำคัญของครอบครัวและเด็กที่มีต่อมนุษย์ ตลอดจนวิธีการและทรัพยากรต่าง ๆ ที่ช่วยส่งเสริมชีวิตครอบครัวให้มีความสุข ความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี
3. เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในความสำคัญของการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว รูปแบบต่างๆ ของการจัดสวัสดิการเด็ก ตลอดจนหลักการและวิธีการจัดบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัว เพื่อการแก้ไขป้องกัน พิ้นพุ่มสมรรถภาพและพัฒนาเด็กและครอบครัว รวมทั้งการทำงานเพื่อการพัฒนาและคุ้มครองเด็กในภาวะฉุกเฉิน
4. เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจความเป็นมา ขอบเขตของบริการประเภทต่างๆ ในงานสวัสดิการครอบครัวและเด็กทั้งในและต่างประเทศ
5. เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจถึงบทบาทของงานสังคมสงเคราะห์ในงานสวัสดิการครอบครัวและเด็ก เพื่อสามารถปฏิบัติงานเบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

แนวคิดสิทธิเด็กและแนวคิดอื่นที่สำคัญในการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว ความหมาย ขอบเขต วัตถุประสงค์ และความสำคัญของสวัสดิการเด็กและครอบครัว พลวัตการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวและสังคมที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว หลักการ รูปแบบ และลักษณะบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวของต่างประเทศและประเทศไทย บทบาทของหน่วยงานที่จัดบริการสวัสดิการเด็กและครอบครัวในประเทศไทย แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสวัสดิการเด็กและครอบครัว บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในงานสวัสดิการเด็กและครอบครัว ตลอดจนการทำงานสวัสดิการเด็กในภาวะฉุกเฉิน

Child rights and other important concepts in providing child and family welfare. Meanings, scope, objective and importance of child and family welfare; dynamics of change in family and society that affect the provision of child and family welfare; principles, formats and characteristics of child and family welfare service in Thailand and in other countries; roles of agencies that provide child and family welfare in Thailand; development trends of the provision of child and family welfare; roles of social workers in child and social welfare, as well as work on child welfare in emergency situation.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. คุณธรรม จริยธรรม					2. ความรู้					3. ทักษะทางปัญญา			4. ทักษะความสัมพันธ์		5. ทักษะการวิเคราะห์					6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	
●		●	●		●			●		●			●			●					●	●		

6. กฎกติกา/เกณฑ์การตัดเกรด

การวัดผล

วิธีการวัดผล	สัดส่วนคะแนน
กิจกรรมในชั้นเรียน	20 คะแนน
รายงานหรือการศึกษาด้วยตนเอง (รายงานเดี่ยว)	20 คะแนน
รายงานกลุ่ม	20 คะแนน
สอบปลายภาค	40 คะแนน
รวม	100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียน การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
1 16/08/2566	อธิบายแนวสังเขปลักษณะวิชา แนวการเรียนการสอน การประเมินผล แนะนำหนังสืออ่านประกอบในชั้นเรียน	บรรยาย และสื่อ power point	รับทราบแนวการเรียนการสอน การประเมินผล แนะนำหนังสืออ่านประกอบในชั้นเรียน	อ.ดร.พัชชา
2 23/08/2566	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว สถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อเด็กและครอบครัว	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว	อ.ดร.พัชชา
3 30/08/2566	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว ➤ ความหมายและลักษณะของเด็กและครอบครัว ความจำเป็นของสวัสดิการเด็กและครอบครัว	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว เข้าใจความหมายเด็กและครอบครัว รวมทั้งเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของครอบครัว โครงสร้างของครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไป	วิทยากร
4 6/09/2566	แนวคิด ทฤษฎีสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน (มอบหมายรายงานเดี่ยว 10 คะแนน)	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้ความเข้าใจที่มาและความสำคัญของการจัดสวัสดิการเด็กและครอบครัว มีความรู้ความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน	อ.ดร.พัชชา
5 13/09/2566	แนวคิด ทฤษฎีสำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน (ทำงานที่มอบหมาย)	ค้นคว้าข้อมูล สารสนเทศ	มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานได้	อ.ดร.พัชชา
6 20/09/2566	นำเสนองานที่มอบหมายเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและการประยุกต์ใช้	การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในชั้นเรียน	มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชน	อ.ดร.พัชชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
			รวมทั้งนำมาวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงาน ได้	
<u>7</u> 27/09/2566	การประเมินเด็กและครอบครัว เครื่องมือในการทำงานกับเด็ก และครอบครัว ฝึกการประเมินและการใช้ เครื่องมือในการทำงานกับเด็ก และครอบครัว	บรรยาย และสื่อ power point แบบประเมิน พัฒนาการเด็ก แบบประเมินเด็ก และครอบครัว	สามารถประเมินโดยใช้ เครื่องมือในการประเมิน เด็กและครอบครัวได้	อ.ดร.พัชชา
<u>8</u>	สัปดาห์สอบกลางภาค 1-8 ตุลาคม 2566			
<u>9</u> 11/10/2566	การจัดการรายกรณี และวิธี ปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์และ สวัสดิการเด็กในภาวะวิกฤต	บรรยาย และสื่อ power point	ทราบหลักการและ กระบวนการจัดการราย กรณี	อ.ดร.พัชชา
<u>10</u> 18/10/2566	บริการที่จะช่วยป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและส่งเสริมความมั่นคงใน เด็กและครอบครัวทั้งของรัฐ และเอกชนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ	บรรยาย และสื่อ power point	ทราบบริการที่จะช่วย ป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและ ส่งเสริมความมั่นคงในเด็ก และครอบครัวทั้งของรัฐ และเอกชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	อ.ดร.พัชชา
<u>11</u> 25/10/2566	วิเคราะห์ระบบสวัสดิการ	บรรยาย และสื่อ power point	สามารถวิเคราะห์การจัด สวัสดิการเด็กและ ครอบครัว	อ.ดร.พัชชา
<u>12</u> 1/11/2566	ศึกษา Case Study	มอบหมายงาน ให้ค้น. ทำ	นักศึกษาสามารถประเมิน และใช้เครื่องมือทางสังคม สงเคราะห์ในกรณีศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	อ.ดร.พัชชา
<u>13</u> 8/11/2566	ศึกษา Case Study	มอบหมายงาน ให้ค้น. ทำ	นักศึกษาสามารถประเมิน และใช้เครื่องมือทางสังคม สงเคราะห์ในกรณีศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	อ.ดร.พัชชา
<u>14</u> 15/11/2566	การเลี้ยงดูทดแทนสำหรับเด็ก (Alternative care) หน่วยงาน ที่ให้บริการสวัสดิการครอบครัว และเด็ก ทั้งรัฐบาลและเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้เรื่องหลักการ กระบวนการ บริการจัดหา ครอบครัวทดแทน	อ.ดร.พัชชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
15 22/11/2566	การคุ้มครองเด็กและกฎหมาย สำคัญที่เกี่ยวข้องในการทำงาน กับเด็กและเยาวชน	บรรยาย และสื่อ power point	มีความรู้เรื่องกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการทำงานกับ เด็ก เยาวชน และ ครอบครัว จรรยาบรรณ วิชาชีพ	อ.ดร.พัชชา
16 29/11/2566	พัฒนารายงานกลุ่ม	บรรยาย และสื่อ power point	สามารถบูรณาการองค์ ความรู้ การวางแผน และ การจัดสวัสดิการสังคม	อ.ดร.พัชชา

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียน ตัดเกรดอิงเกณฑ์ คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ช่วงคะแนน	85 - 100	75 - 84	65 - 74	55 - 64	45 - 54	35 - 44	25 - 34	0 - 24
เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	F

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษามีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขออุทธรณ์คำตอบ ตลอดจนคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

อัญมณี บูรณกานนท์. (2556). **วิธีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชน**.

กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2556

อภิญา เวชชัย. (2552). **การพัฒนาาระบบคุ้มครองเด็กในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

อภิญา เวชชัย และคณะ. (2553). **การพัฒนารูปแบบการฟื้นฟูสุขภาพเด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและ
อบรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท พริก
หวานกราฟฟิค จำกัด, 2553.

อภิญา เวชชัย และคณะ. (2556). **การถอดบทเรียนการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์ด้านการทำงานกับ
เด็ก**. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

10.2 เอกสารอื่นๆ Other materials

กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). **รายงานการ**

พัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กุฎกา วจนสาระ. **ภาพและชีวิตครอบครัวในสังคมไทย.** (2554). รายงานวิจัยในชุดโครงการ ‘การศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางประชากรและครอบครัว: ผลกระทบต่อสังคมไทยและทางเลือกเชิงนโยบาย’. พิมพ์ครั้งที่

1. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ์. (2560). **สถานเลี้ยงเด็กในบริบทสังคมเมือง: พัฒนาการเพื่อความมั่นคงของชาติ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

ภูเบศร์ สมุทรจักร, ธีรนุช ก้อนแก้ว และริฎวัน อุเต็น. (2559). **ความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

มนสิการ กาญจนจิตรรา, กัญญาพัชร สุทธิเกษม และ รินา ต๊ะดี (บรรณาธิการ). (2560). **เมืองानรัดตัว**

จะสร้างครอบครัวได้อย่างไร : สมดุลชีวิตและงานของคนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

ยุพิน วรสิริอมร และคณะ (บรรณาธิการ). (2557). **การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

อารี จำปากลายเป็น และคณะ. (2556). **ลูกๆ เป็นอย่างไรเมื่อพ่อแม่ย้ายถิ่น โครงการ CLAIM.** กรุงเทพฯ:

ห้างหุ้นส่วนสามัญ อนุรักษ์ เพลท.

Cheng, Tyrone C.; Lo, Celia C. (2018). Do social work education, job description, and cultural competence foster child-welfare caseworkers' therapeutic alliances?. **Child & Family Social Work.** August 2018; 23(3): 435-442.

Doyle, Celia. (2006). **Working With Abused Children.** 3rd Edition. BASW Practice Social Work. New York: Palgrave Macmillan.

Jannah Hurn Mather, Patricia B. Lager. (2000). **Child welfare : a unifying model of practice.** Belmont, Calif. : Brooks/Cole.

Mallette, Jacquelyn K.; Futris, Ted G.; Schramm, David G. (2018). Fostering a culture of family-centred care: Child welfare professionals' beliefs about fathers, family instability, and the value of relationship education. **Child & Family Social Work.** August 2018; 23(3): 354-363.

Popple, Philip R. (2007). **Child welfare social work: an introduction.** Boston: Pearson/ Allyn and Bacon.